

STANOWISKO

Rady Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
z dnia 23 września 2020 roku

w sprawie oceny współdziałania organizacji związkowych zrzeszonych w OPZZ
z Państwową Inspekcją Pracy w obszarze ochrony pracy

I. OCENA WSPÓŁPRACY OPZZ z PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĄ PRACY w roku 2019

- 1) Organizacje związkowe OPZZ, w szczególności na poziomie struktur wojewódzkich - Rad wojewódzkich OPZZ, w większości corocznie dokonują oceny współpracy z Okręgowymi Inspektoratami Pracy i oddziałami terenowymi PIP, w zakresie działalności prewencyjnej i kontrolnej. Jakość tej współpracy jest oceniana jako: „dobra”, „bardzo dobra”, „pozytywna”, „prawidłowa”, „systematyczna”, „bieżąca”, „stała”, „partnerska”.
- 2) Struktury branżowe OPZZ i zakładowe organizacje związkowe znacznie krytyczniej oceniają wzajemne współdziałanie z organami inspekcji pracy, podkreślając mankamenty działalności kontrolnej, jak m.in.: coraz częstsze przypadki łamania przez inspektorów pracy ustawowego obowiązku informowania organizacji związkowych i społecznych inspektorów pracy o prowadzonej u pracodawcy kontroli, uniemożliwiając im uczestniczenie w działaniach inspekcyjnych czy podsumowaniu kontroli. Powtarzalne są opinie o przewlekłości postępowań kontrolnych, a nawet ich stronniczości na korzyść pracodawcy.
- 3) W ocenie organizacji członkowskich OPZZ wysoko oceniana i wymagająca dalszej intensyfikacji jest działalność prewencyjna i szkoleniowa inspekcji pracy. Współpraca ta jest obecna na szczeblach centralnym, regionalnym i branżowym, z uwzględnieniem wieloletniej współpracy szkoleniowej z Ośrodkiem Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu. Zapotrzebowanie na szkolenia dla Społecznych Inspektorów Pracy i przedstawicieli organizacji członkowskich OPZZ o tematyce ściśle branżowej pozostają aktualne, oczekiwaniem jest zwiększenie częstotliwości szkoleń.

Pozostałe, najczęściej powtarzające się opinie dotyczące wzajemnego współdziałania dotyczą:

- niezadowalającego dostępu i zbyt małej liczby branżowych inspektorów pracy znających specyfikę zagrożeń środowiska pracy oraz możliwość uzyskania prawnych interpretacji przepisów branżowych;
- trudności w dostępności do udzielanych telefonicznie przez ekspertów inspekcji pracy i inspektorów pracy porad prawnych, pomimo utworzonego Centrum Poradnictwa PIP;
- nierzadkich przypadków stronniczości i niechęci ze strony inspektorów pracy do współpracy ze związkowcami bądź współpracy inspektorów wyłącznie z pracodawcami;

II. OCENA WSPÓŁPRACY OPZZ z PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĄ PRACY w czasie pandemii

Czas pandemii zdecydowanie negatywnie zmienił postrzeganie Państwowej Inspekcji Pracy jako instytucji „nieobecnej” dla organizacji członkowskich OPZZ.

Pomimo zrozumienia przez pracowników i organizacje związkowe sytuacji związanej z zawieszeniem czynności kontrolnych przez inspektorów pracy, szczególnie w pierwszych tygodniach pandemii zabrakło ze strony inspekcji poradnictwa i edukacji np. w zakresie organizacji

pracy zgodnie z bieżącymi wytycznymi inspekcji sanitarnej, interpretacji wprowadzanych zasad związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem środowiska pracy i organizowaniem pracy zdalnej czy choćby bieżącej interpretacji przepisów związanych z kolejnymi nowelizacjami tzw. Tarcz Antykryzysowych. Wyjątek stanowiły wytyczne prawne Głównego Inspektora Pracy odnośnie szkoleń i badań lekarskich zawartych w ustawach „covidowych”, co przyjmujemy jako znaczącą pomoc w ówczesnym okresie dla praktycznej realizacji tych przepisów.

Stąd oczekiwaniem organizacji członkowskich OPZZ jest większe zaangażowanie inspekcji pracy w obszar bieżącej aktywności promocyjnej i edukacji w obecnym czasie związanym z wyzwaniem pandemii, zarówno w zakresie bezpieczeństwa środowiska pracy, jak i organizacji pracy różnych grup zatrudnionych.

Organizacje członkowskie OPZZ mają świadomość, że obowiązujący czas pandemii oraz wznowienie czynności kontrolnych inspekcji pracy jest nowym wyzwaniem dla PIP. W praktyce zauważalne stały się nowe wytyczne kontroli dla inspektorów pracy odnośnie tzw. „kontrolne covid” (ocena ryzyka zawodowego, zagrożenia związane z COVID - 19), nie uwzględniające obowiązku kontaktu inspektora pracy ze stroną społeczną tj. społecznym inspektorem pracy czy organizacją związkową w zakładzie pracy.

Dlatego Rada OPZZ oczekuje od inspekcji pracy nawiązywania kontaktu ze związkami zawodowymi i społecznymi inspektorami pracy, analogicznie jak podczas czynności kontrolnych wynikających z art. 29 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Zwracamy także uwagę, że w czasie czynności kontrolnych związanych z zagrożeniami COVID – 19, inspektor pracy wydaje wystąpienie, a nie nakaz. W ocenie organizacji członkowskich OPZZ należy rozważyć, czy jest to wystarczający środek prawny skutecznie przeciwdziałający zagrożeniom związanym z COVID - 19 w miejscu pracy. Za uzasadnione uważamy także systematyczne prowadzenie okresowych kontroli stosowania właściwych środków ochrony indywidualnej i szkoleń dla pracowników i służb bhp w zakresie przeciwdziałania COVID – 19.

III. REKOMENDACJE

Rekomendacje kierowane do organów Państwowej Inspekcji Pracy

- kontynuowanie działań kontrolnych, zgodnie z planem pracy Państwowej Inspekcji Pracy oraz ich intensyfikacja w obszarach będących przedmiotem najczęstszych naruszeń prawnej ochrony pracy;
- systematyczne monitorowanie przyczyn wypadków przy pracy przez inspektorów pracy, w tym śmiertelnych, uwzględniając przygotowanie zawodowe pracowników, jakość szkoleń wstępnych bhp czy przestrzeganie zasad organizacji pracy bezpiecznej;
- zwracanie uwagi inspektorom pracy – w toku czynności kontrolnych - na praktyczną realizację ustawowego obowiązku wynikającego z art. 29 ustawy o PIP tj. obowiązku informowania związków zawodowych i SIP o tematyce i zakresie przeprowadzanej kontroli, analizowania zgłoszonych uwag i spostrzeżeń, informowania o wynikach kontroli i podjętych decyzjach oraz udzielania porad i informacji z zakresu prawa pracy;
- wzmożenie działalności kontrolnej i prewencyjnej, w szczególności wobec pracowników o stażu krótszym niż 1 rok, jako grupy najczęściej ulegającej wypadkom przy pracy;
- wzmocnienie współpracy PIP z Prokuratorem Generalnym w zakresie wniosków kierowanych przez Państwową Inspekcję Pracy do organów prokuratury;
- częstsze rekontrole sposobu realizacji wniosków pokontrolnych, decyzji, wystąpień czy poleceń kierowanych do pracodawców przez inspektorów pracy w toku czynności kontrolnych.

**Rekomendacje kierowane do organizacji związkowych OPZZ
– zakładowych, branżowych i regionalnych**

- wzmocnianie i nawiązywanie stałej, partnerskiej współpracy z Państwową Inspekcją Pracy i innymi organami nadzoru i kontroli;
- wzmocnianie Społecznej Inspekcji Pracy poprzez organizowanie wyborów w sytuacjach braku społecznego inspektora pracy, informowanie inspekcji pracy o niewykonywaniu zaleceń SIP przez pracodawców, aktywne uczestnictwo SIP w szkoleniach organizowanych przez PIP;
- korzystanie z prawa kontroli przestrzegania prawa pracy, na mocy art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 23 maja 1991r. o związkach zawodowych oraz występowanie do inspekcji pracy o przeprowadzenie takiej kontroli (bezpośrednio lub przez RW OPZZ);
- większe zaangażowanie kierownictwa zakładu w sprawy bhp, szczególnie w zakresie oceny ryzyka zawodowego, z uwzględnieniem ustaleń powypadkowych oraz uczestnictwo pracowników w takich ocenach

Rada OPZZ wskazuje na konieczność stałego doskonalenia współpracy PIP ze związkami zawodowymi zrzeszonymi w OPZZ i zwraca się do wszystkich struktur i organizacji członkowskich OPZZ o systematyczne współdziałanie z PIP celem poprawy praworządności w stosunkach pracy i wzrost kultury bezpieczeństwa.

Rada OPZZ

Wiceprzewodniczący OPZZ

Sebastian Koćwin